SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 104. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 2, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го ЧЕРВНЯ 1990 Ч. 104. РІК XCVII

На сесії ВР УССР обговорюють кандидатури

Київ. — Тут продовжується обговорення кандидатур на пост голови Верховної Ради України. А що обговорення займає багато часу, то Дмитро Павличко та інші депутати вирішили зняти свої кандидатури.

Передбачається, що від Демократичного Бльоку залишається два кандидати: Ігор Юхновський і Левко Лук'яненко. Переважна більшість консервативних депутатів висунула кандидатуру Володимира Івашка і мають намір докласти всіх зусиль, щоб обрати саме його.

Тим часом біля будинку Верховної Ради УССР продовжується пікетування, громадяни різних реґіонів республіки вимагають від парляментаріїв вирішити болючі проблеми України, пов'язані з колоніяльним станом республіки. Одночасно пікетувальники морально підтримують депутатів від Демократичного Бльоку.

В четвер, 24-го травня о 4-ій годині по полудні до будинку Верховної Ради підійшла ще одна колона, яка нараховувала приблизно 30 чоловік з війсьвовою виправкою. Їхні гасла засвідчували, що вони нібито є робітниками з заводу „Арсенал". Ці „робітники" тримали червоні та червоно-сині прапори і гасла: „Україна — у складі СССР!", „Депутати! Серп і молот — символіка праці!" та ще кілька подібних гасел. Новоприбулі виявляли агресивне ставлення до національно-свідомих пікетувальників і до моря синьо-жовтих прапорів над їх головами, виштовхували людей з гурту, провокували бійки, брутально лаялись і погрожували неофіційним демонстрантам.

Одягнені в імпортні костюми „арсенальці" скандували: „Долой націонал-сепаратістов!" Незадовго до закінчення засідання депутатів Верховної Ради колона організовано залишила майдан.

У Братиславі помер Ю. Шерегій

Чикаго, Ілл. (ЕУД). — У столиці Словаччини, Братиславі, помер 28-го травня 1990 року на 83-му році життя видатний театральний діяч, родом із Закарпаття, Юрій, Августин Шерегій.

Ю. Шерегій

Свою театральну кар'єру, Ю. Шерегій почав в Українському (Руському) Народному Театрі в Ужгороді в 1920-их роках, потім працював у студентському театральному ансамблі „Верховина" в Празі, а в 30-их роках був засновником і директором „Нової сцени" в Хусті, що в 1938-39 роках стала Українським Державним Театром. Пізніше Ю. Шерегій провадив театральним ансамблем як режисер і керівник в Югославії, Празі Дрогобичі та українських і словацьких театрах у Словаччині, після 1945 року. Ю. Шерегій був автором низки п'єс, та перекладав на українську мову драматургів з угорської, чеської і словацької мов, п'єси яких сам режисерував.

Ю. Шерегій був відомий як пластовий діяч на Закарпатті в 1930-их роках.

Він залишив велику працю п.з. „Історія Українського театру на Закарпатті (1915-1945)", яка готується до друку у Записках Наукового Товариства Шевченка в Ню Йорку.

Поховано сл.п. Ю. Шерегія 1-го червня в Братиславі.

ВИСТАВКА В ТОРОНТО

Торонто. — Канадсько-Українська Мистецька Фундація та Українська Спілка Образотворчих Мистецтв влаштували в неділю, 27-го травня виставку - продаж творів українських мистців, яка триватиме до понеділка, 4-го червня в галерії Фундації, 2118-Д блюр Захід. Виставка влаштована з ціллю допомоги Національному Музею у Львові. Кошти з проданих творів будуть передані Музею з метою придбання потрібних матеріялів та інших необхідних засобів для збереження музейних цінностей.

КУМФ звертається до української громади з проханням допомогти Національному Музею у Львові. Кожна грошова допомога — це великий внесок для збереження великих духовних вартостей для майбутніх поколінь.

Грошовий даток для музею можна вплатити на конто: Ukrainian Museum Fund 1119171 Community Trust Co. 2271 Bloor Street West Toronto, Ont. Canada, M6S 1P1.

ВРУЧЕННЯ НАГОРОД, ВІЛЬНА ДИСКУСІЯ І ПРОГУЛЬКА ДО ВАШІНҐТОНУ ЗАПОВНИЛИ ДАЛЬШУ ПРОГРАМУ КОНВЕНЦІЇ

Балтимор, Мд. — В середу по полудні в першій частині сесії 32-ої Конвенції УНСоюзу головний предсідник д-р І. Флис вручив нагороди „будівничим УНС" у традиційній на конвенції окремій церемонії. Нагороди отримали ті Округи та окремі активісти УНС, що найбільше причинилися до розвитку своєї організації придбанням нових членів.

Серед Округ перше місце зайняла Округа Бостон, яка виконала квоту на 200 відсотків. Плякету отримав голова Округи Володимир Гетьманський, а першуном Округи проголошено Анну Ремик. Округа Пассейк виконала на 160 відсотків свої зобов'язання щодо придбання членства, а в імені Округи плякету отримав її голова Іван Хомко.

Найбільше нових членів, 26-ий рік підряд, придбала Округа Філядельфії, бо аж 230, і з цього приводу голові Округи Степанові Гаврищеві плякету вручив д-р І. Флис.

Серед індивідуальних нагород особливе відзначення отримав головний радний Василь Пастушок за приєднання 41 члена, найбільше з усіх індивідуальних організаторів УНС.

Другим відзначеним був М.Турко, який приєднав 32 члени, третім — Д. Пристай з Рочестеру, що придбав 30 членів. В його імені нагороду прийняв голова Рочестерської Округи Петро Дзюба.

Далі за кількістю придбаних членів стоять: Г. Олек-Скатт — 29 членів, Степан Приймак — 26 і Степан Гавриш та Іван Чопко — по 25 членів.

В дальшому святочному врученні нагород головний предсідник д-р І.Флис передав усім членам Головного Уряду пропам'ятні відзнаки за працю в часі їхньої каденції в 1986-1990 роках, а також окремим особам.

Посмертно відзнаками були нагороджені: сл. п. головний радний Роман Татарський і Тарас Максимович і їх отримали дружина сл. п. Р. Татарського Галина, яка є делегатом 32-ої Конвенції, а для Т. Максимовича прийняв Микола Ракуш, виголосивши при тому зворушливе та тепле слово про союзову та громадську діяльність Покійного.

Д-р І. Флисові, який вже не кандидує на головного предсідника, а лише на головного контролера, пропам'ятну відзнаку вручив предсідник 32-ої Конвенції П. Саварин і виголосив відповідне до цієї церемонії слово.

Після закінчення цієї частини Конвенції в пополудневих годинах предсідник П. Саварин відкрив вільну дискусію над майбутнім УНСоюзу. В дискусії порушено ряд актуальних справ, серед яких на перше місце висунулася для всіх найбільш актуальна та близька серцю тема — допомога Україні. Порушено також запропонований раніше проєкт д-ра Н. Олесницького відбути надзвичайну Конвенцію для усучаснення статуту. Внесодавець поінформував при тому делеґатів, що після ширшої консультації з цієї справи він зревідував свою пропозицію. Тепер він пропонує, щоб новий Головний Уряд УНС покликав до життя окрему статутову Комісію, яка мала б до січня 1993 р. опрацювати проєкт нового статуту. Відтак цей проєкт мав би бути опублікований у щоденнику „Свобода" та „Українському Тижневику" зі закликом до членів УНС давати свої заввваги. Щойно після того проєкт мав би бути представлений на черговій 33-ій Конвенції УНС в 1994 році до остаточного затвердження. Д-р Н. Олесницький подав до відома, що у такій формі він поставить своєчасно формальний внесок ще в часі тої Конвенції у відповідному до того моменті.

Ще в середу в часі нарад проголошено склад Резолюційної Комісії, що її покликала до праці Президія Конвенції.

Резолюційна Комісія працює в такому складі: ред. Володимир Левенець, ред. Марта Коломиєць, о. д-р Мирон Ткач, Володимир Корчинський, Ольга Козак, д-р Іван Серант і Катерина Назарк.

Усі Конвенційні комісії працюють наполегливо, але до часу передання цієї вістки не проголосили висідів своїх праць за вийнятком Комісії виборчої.

У четвер вранці п'ять автобусів із делегатами 32-ої Конвенції вихали до Вашінгтону, де відбулася коротка церемонія біля пам'ятника Т. Шевченка, а відтак делегати поділилися на групи для відвідин своїх конгресменів та сенаторів.

У навечер'я 32-ої Конвенції УНС 27-го травня відбувся у залях готелю Гаєт-Рідженсі в Балтиморі величавий концерт для делегатів та гостей.

Танцювальний ансамбль „Волошки" захопив усіх виконанням народних танців.

(Фото: ред. Р. Гадзевич)

Відома зірка з Ляс Вегас Джой Британ і тим разом чарувала своєю появою та естрадним талантом.

Вокаліст А.Голуб, як завжди своїм голосом та загально люблениими піснями переніс учасників у гарний та приємний настрій.

РОЗПОЧАЛАСЯ ЗУСТРІЧ НА ВЕРШИНАХ

Вашінгтон. — У середу, 30-го травня, о сьомій годині вечора на летунській базі Ендрюс під Вашінгтоном приземлився ІЛ-62 з Міхаілом Горбачовим на покладі і особами, що його супроводжують.

Перед відлетом з Оттави, де він провів 29 годин, М. Горбачов дав спільну пресову конференцію з канадським прем'єр-міністром Браєном Малруні, на якій зробив ряд різких заяв з приводу Литви і об'єднання Німеччини.

Вітальну промову на летунській базі виголосив державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер, який сказав, що „очі всього світу звернені на вас і на президента Буша. На наших країнах лежить спільний обов'язок залишити позаду не лише холодну війну, але й конфлікти, які були перед нею".

Потім Горбачов і його жінка Раїса сіли в різні авта совєтського виробництва і вирушили в амбасаду ССCР у Вашінгтоні в супроводі 40 авт і 14 мотоциклістів ескорту. На 16-ій вулиці, на якій знаходиться амбасада, совєтського президента зустрічали сотні людей, зокрема, група вірменів, які викрикували: „Негайно припиніть бльокаду Вірменії!" В самій амбасаді Міхаіла і Раїсу Горбачових вітала група совєтських дітей з квітами в руках.

На відміну від першої візити Горбачова у Вашінґтон, на вулицях було мало привітальних написів. Минулого разу, наприклад, в готелі напроти бази Ендрюс був напис „Ласкаво просимо!", а тепер там висіо повідомлення про конкурс купальників. Не було натовпу доброзичливців і фотографів-аматорів, які б намагалися увіковічнити перші моменти перебування совєтського гостя на американській землі. Перед Білим Домом і на вулиці біля совєтської амбасади у середу зібралися невеликі групки демонстрантів. „За" демонстрував лише один, який ніс два плякати з написами „Росія велика і прекрасна" і „Росія врятувала китів". Коло 30 членів релігійної секти вийшли з плякатами, осуджуючи зустріч на вершинах. На одному транспаранті було написано: „І комуністичний блок, і демократичне правління — справа сатани!"

Пресове агентство АП розповідає про демонстрацію колишнього політв'язня Михайла Макаренка. Його плякати вимагали надати свободу Литві, осуджували застосування отруйних газів при розгоні минулорічної демонстрації у Тбілісі і повідомляли, що в СССР існує 8,000 концентраційних таборів, набитих 14 мільйонами в'язнів.

У четвер вранці Горбачова урочисто приймали в резиденції Президента ЗСА. Перед тим як увійти в Білий Дім, Буш і Горбачов виступили на 35-хвилинній церемонії, під час якої Президент ЗСА згадав про заслуги Горбачова в демократизації СССР і Східньої Европи, навівши слова покійного академіка Андрея Сахарова про те, що дотримання громадянських і політичних прав являє собою гарантію міжнародної безпеки, економічного і соціяльного прогресу, і знову заявив, що конфлікт між Москвою і Прибалтикою треба вирішити шляхом діялогу.

Горбачов у свою чергу заявив, що вони з колегами приїхали у Вашінгтон, щоб „провести серйозну працю".

У п'ятницю Горбачов і Буш підписали кілька договорів, у тому числі угоду про заборону використання хемічної зброї та про обмеження ракет далекого засягу. Совєтський гість влаштував прийняття в амбасаді СССР для сенаторів і конгресменів, на якій вони висловили незадоволення політикою Горбачова щодо конституційних прав Литви на незалежність і вихід з СССР.

ВІДБУДЕТЬСЯ ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКИХ ЄПИСКОПІВ З ПАПОЮ

Рим, Італія. — Державний секретар Ватикану Кардинал Агостіно Касароллі розіслав на адреси українських єпископів Української Католицької Церкви в діяспорі і в Україні запрошення взяти участь у братерській нараді і вимін думок з Папою Іваном Павлом II і його найближчим оточенням. Нарада має відбутися у Ватикані 25-го і 26-го червня і Апостольська столиця докладає усіх зусиль, щоб в нараді взяли участь якнайбільше єпископів УГКЦ з України та інших поселень, наприклад, з Польщі, Пряшівщини, Югославії і демократичних країн Заходу.

Кардинал А. Касароллі пише у листі-запрошенні, що Папа все турбувався долею УКЦеркви в Україні і діяспорі, яка перейшла тяжкі випробування в останніх десятиліттях, але залишилася вірною Апостольському Престолові. В листі Кардинал Касароллі натякає на розвиток подій в Совєтському Союзі, а Україні зокрема, і каже, що є добрі вигляди на краще для УГКЦеркви.

Згідно з думкою державного секретаря Ватикану безпосередньою причиною скликання наради є потреба докладного з'ясування теперішнього стану УГКЦеркви в Україні і в діяспорі, вимінa думками в цій справі та вислухання кваліфікованих пропозицій і порад для поліпшення ситуації в майбутньому.

Наради відбуватимуться у Ватикані. Програми нарад покищо не подано до загального відома, пише, переповідаючи інформацію єпархіяльна газета „Сівач", яка появляється у Стемфорді, Конн. Відомим є тільки те, що в нараді братиме участь Блаженніший Патріярх і Кардинал Мирослав Іван Любачівський, Верховний Архиєпископ, і єпископи які резидують в поодиноких країнах з репрезентацією єпископату в Україні, якщо це буде можливим.

Вміжчасі пресові агентства повідомили, що до Ватикану прибув амбасадор Совєтського Союзу Юрій Карлов, а до СССР виїде в скорому часі представник Апостольської Столиці Архиєпископ Франческо Колязуонно, який докладно познайомлений з українською проблематикою, а церковними справами зокрема. З цими справами він персонально запізнався в Україні, яку недавно відвідував. Рішення про встановлення дипломатичних зв'язків між Ватиканом і Москвою запало під час відвідин президента СССР Міхаіла Горбачова у Ватикані в березні цього року.

ВИСТУП І. СЕНИК

Філядельфія. — Окружна Управа Союзу Українок Америки влаштовує зустріч громади з довголітнім в'язнем совєтських концтаборів поетесою Іриною Сеник. Зустріч відбудеться у неділю, 17-го червня, в залі УОКЦерктви, 700 Сілер ровд, початок о год. 4-ій. Заходами приятельок поетеси щойно вийшла друком збірка її поезій і орнаментів п.з. „Сувій полотна".

„Одесі треба повернути українське обличчя"

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — З таким наміром і переконанням поїхала туди минулого місяця Ганна Михайленко після короткого перебування в ЗСА на лікуванні у Бостоні. Вона, яку взяли під опіку члени 24-го Відділу Еменесті Інтернешенел, перебувала за їхнім старанням у Кеймбриджі, щоб тут підлікувати своє здоров'я, сильно пошкоджене після восьмирічного катування у психіатричній лікарні.

Ганна Михайленко під час відвідин редакції „Свободи"

Відвідуючи нашу редакцію перед поворотом до Одеси (де Н. Михайленко живе вже довгі роки переселена туди із Західньої України зараз після Другої світової війни), вона розповіла нам обставини в Одесі і причину, чому так хоче скоро туди повернутися.

— „Одесі треба доконче повернути українське обличчя", — каже вона, бо там досі це не йде легко і влада знаходить різні шляхи, щоб не вводити закону про українську мову, а це її як учительку по званні найбільше турбує. Досі там немає ні одного українського садочка, не відкрито ніодної української школи, а ці дві, нібито українські, насправді такі не є. Також педагогічний інститут є російським, а лише тепер введено навчання українській мові.

— Знаєте, каже вона, — Товариство української мови в Одесі уважається досі нерідною дочкою, членам не дозволяють збиратися на вулиці, не дають приміщення. А тим часом молодь прагне пізнати справжню історію України, вимагає лекцій з історії, лекцій українською мовою. Один із студентів з пересердя сказав, що хіба доведеться за українською мовою їхати до Канади, бо в Одесі її не можна знайти. Все це, що розповідає нам Н. Михайленко, спонукує її поспішати домів, щоб своєю працею та своєю відвагою допомогти українізації цього українського міста.

А відваги у Н. Михайленко є багато — вона ж перейшла найбільші психічні

(Закінчення на стор. 3)

Український безробітний продовжує голодівку

Москва (Василь Повзун, НРУ). — Тут 16-ий день продовжує голодівку протесту на Красной площі в Москві Архипенко Віктор Іванович, член координаційної ради Руху з Миколаєва.

В. Архипенко працював у мережі електропостачання м. Миколаєва. За те, що він протестував проти зловживань з боку керівників підприємства, його виключили з КПСС, двічі звільняли з праці без будь-якої причини, тому згодом доводилось поновлювати його на праці.

В липні 1987 року його знову за наказом директора Миколаївського підприємства електричних мереж було звільнено з посади заступника начальника електромережі Варварівського району м. Миколаєва, і знову без чіткого обґрунтування, за стандартним звинуваченням в порушенні виробничої дисципліни. З тих пір Архипенко так і не зміг влаштуватися на постійну працю, тому змушений задовольнятися тимчасовими заробітками. Він звертався до місцевих органів влади, а потім і до Верховної Ради УССР, Верховної Ради СССР, до В. Щербицького та В. Шевченко, але ніякої відповіді так і не отримав.

Нарешті В. Архипенко зважився на останню міру протесту — голодівку. Він вимагає відновлення його на праці, відшкодування втрат за вимушене безробіття, покарання винних у незаконному звільненні його, а також реґабілітації всіх жертв репресій брежнєвщини. Він також вимагає відновити його членство в КПСС, в ідеали якої не вірить і давно розчарувався в її ідеях, довідавшись про вчинені злочини проти людства. Вимогу поновити його в партії пояснює тим, що хоче відстояти свою гідність, а тоді вийти з тієї партії за власним бажанням.

Крім особистих вимог, Архипенко звертає увагу на відсутність процесів реабілітації жертв брежнєвського режиму на Україні. Останніми днями працівники Міненерго спробували поговорити з ним переговори і пропонували йому припинити акцію протесту, але їх пропозиції не влаштували Віктора Івановича. Міліція не втручається в акцію, але два дні тому у нього зникли спальні речі, які йому позичили активісти московського осередку Руху Євген Сірий та Василь Повзук. Серед вкраденого — матрац, спальний мішок та подушка. Його акція отримала досить широкий розголос як у місцевій, так і в центральній пресі.

КОНЦЕРТ СОЛІСТІВ З УКРАЇНИ

Кергонксон, Н. Й. — Тут у вівторок, 5-го червня, на Союзівці відбудеться концерт солістів Київської опери. Початок виступу о год. 7-ій вечора.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J

Передплата на рік $40.00 на півроку — $22.00 на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City N.J 07303

Чи справді позиція Ґорбачова дуже сильна?

У минулий понеділок, у „День Пам'яті", за три дні перед початком вершинної конференції із Міхаїлом Ґорбачовим, президент Джордж Буш висловився перед журналістами: „моя особиста думка така, що позиція Ґорбачова дуже сильна". Він покликався на свої розмови з різними фахівцями від совєтських справ. У дальшому ході розмови з журналістами Буш звернув увагу, що Ґорбачов „пережив" минулий рік, повний несподіваних криз і що Ґорбачов поводився у тих кризах так, як цього не можна було передбачити два роки тому. Президент легковажно віднісся до харчової паніки у Москві вважаючи, видно, це тільки як проминальний епізод. Заявив, що не сподівається якихось несподіванок від Ґорбачова і сам не має таких несподіванок. Але, при всій своїй примирливій настанові, він стоятиме на принципах американської політики, особливо щодо тих країн, де ще люди не стали вольними...

Джордж Буш займає найвище у світі становище лідера демократичної суперпотуги. Але він не є надлюдиною і може помилятися. Можна теж висловити сумнів, чи взагалі треба було Президентові виступати з такою похвальною для Ґорбачова заявою, яка напевно сподобалася всім ліберальним пісніком, але не сподобалася широким масам у Совєтському Союзі, зокрема й особливо поневоленим народам, що їх Ґорбачов усе ще вважає як невольників, які мають „слушать і не разсуждать". Куди інакше поставився у цій самій справі найближчий дорадник і приятель Буша — державний секретар Джеймс Бейкер, який правильно ствердив, що Ґорбачов має тепер діло з дуже-дуже трудними проблемами" і що, може, „вгорі" його позиція скріпилася, але „внизу" (народних масах) послабла. Щодо труднощів Ґорбачова — становище Бейкера правильніше, але й він помиляється щодо покращання ситуації Ґорбачова супроти опозиції „вгорі" себто комуністичної верхівки. Бейкер правильно ствердив дипломатично, що повага Ґорбачова в широких масах населення СССР — змаліла.

Президент Буш має постільки рацію щодо нібито сильної опозиції Ґорбачова, що Ґорбачов, маючи масу критиків-опозиціонерів — парадоксально не має ніякого суперника. Ніхто з його критиків-опозиціонерів не посягає на становище генерального секретаря компартії СССР і водночас президента імперії. Є між отими критиками-опозиціонерами високоосвічені люди, нема нікого, який виказав би дотепер лідерські прикмети поруч з амбіцією побиватися за найвищий партійно-державний пост в імперії.

Так виглядає ситуація сьогодні — керівники вільного світу, між ними у першому ряді Джордж Буш, є реалістами, які діють у теперішньому часі з його актуальними партнерами. Кожна революція висуває наверх маловідомі постаті. Евразія знаходиться у стадії затяжної революції, — тамошні відносини не стабілізовані а пливкі. Не відомо, які ті відносини виглядатимуть завтра, не відомо, як завтра виглядатиме кремлівська верхівка. Борис Єльцин виявив лідерський хист, але він найвідважніший і найголосніший критик Ґорбачова, теж обмежується до чолової позиції в Російській СССР а не у цілому Союзі. Його вибір на президента Російської ССР безумовно ускладнить ситуацію Ґорбачова, але пост Ґорбачова генсека Компартії і президента СССР — покищо не загрожений.

У 1000-літній історії України ми мали постаті, які ставали дійсними, визнаваними народом, популярними лідерами. У новітній добі історії України революція висунула на чолові позиції видатні постаті. У Західній Україні між двома світовими війнами не було одного лідера, але був гурт таких видатних діячів, якими вела рівновага у нашій діяспорі. Сучасним свободолюбним рухом в Україні керують поважні високоосвічені одиниці. Час і обставини складаються на те, що хтось із провідників висувається вперед та очолить народний рух. Маймо надію, що з ходом визвольних подій в Україні хтось із тамошніх діячів здобуде собі популярність справжнього лідера.

Микола Світуха

ПРОСТІ ВІДПОВІДІ НА СКЛАДНІ ПИТАННЯ

II.

Становище казахів з'ясував письменник Ануар Алімжанов, стверджуючи, що новий союзний договір повинен закріпити юридичну і політичну рівнорядність республік як суверенних держав, раз і назавжди вказати на неспримленість диктатури центру, а всі взаємовідношення центру з республіками поставити лише на основі взаємних обопільних користей. Він уважає що економічне і культурне рівноправство народів неможливе без юридичного закріплення за республіками права за землю і всі природні багатства. Договір повинен також потвердити право республік на самовизначення, включно до виходу з союзу.

Казахи, пише Алімжанов, підписавши два століття тому рівноправний договір з Росією, стали жертвами імперської колоніяльної політики. В Казахстані добувається золота на десятки більйонів рублів річно, але ані одної копійки не дістається його корінному населенню. Казахська олива і газ пливуть рурами в чужі краї. Колонізатори запустили коріння і в Ленінську, де живуть працівники космодрома, і в околиці Курчатова, дослідчо-експериментального центру атомового промислу. Саме в цьому треба бачити причини недавніх заворушень в Алма-Ате, де впали жертвою сини казахського народу.

Після досвіду штучного голоду 1930-32-го років, після жорстокої колективізації, яка коштувала мільйони жертв, казахи не можуть мати ніяких ілюзій. За короткий історичний період, — додав Алімжанов, — казахів найперше примусили замінити арабську азбуку, на якій тисячі років нарід творив свою історію і культуру, на латинську. А потім заставили забути і це, та перейти на курилицю. У висліді, більше як 40 відсотків казахських дітей не говорить рідною мовою.

Одночасно, Алімжанов остерігає свій нарід перед непродуманими кроками, перед самолюбством, перед відчуженням від інших націй, яке може повести до самоізоляції в час, коли будувати нові структури співвідношення поміж народами треба спільними зусиллями.

Від народів Туркестану — узбеків, киргизів, туркменів — відповів Адил Якубов, стверджуючи, що від часів Сталіна центральна машина держави нівелювала історію, культуру і віровизнання народів насаджуючи денаціоналізуючий образ „совєтського человека". „Високоблагородні кличі Жовтня про самовизначення націй" — стверджує Якубов — „аж до відокремлення, вільного розвитку і рівноправности в рамках совєтської федерації всіх народів Туркестану... на жаль, так і залишилися кличами". На думку Якубова, лише справедливе рішення економічних проблем, вільний розвиток кожної республіки, яка добровільно входила б в склад совєтської федерації, може направити заподіяні кривди.

Від татарського народу подібне становище висловив Туфан Миннуллін, письменник і депутат від Татарської Автономної Республіки до Верховної Ради СССР. В його опінії всі народи повинні мати можливість розвивати національну культуру, всі республіки є союзними, але ані одна з них не має права вирішувати долю другої. „Центр — не місце диктату, а місце координації і забезпечення різноправности народів на основі нової, справедливої конституції союзу", — твердить Миннуллін.

Латвієць Яніс Петерс, предсідник Народного фронту Латвії і депутат верховної Ради СССР, ствердив, що ідея нової федерації, яка була ще живою в Латвії весною 1989 року, тепер вже втратила всяку вартість". „Сьогодні Латвія може говорити про новий союзний договір — стверджує Яніс Петерс — „про конфедерацію, асоціяцію, спільний ринок і так далі після встановлення повної незалежности, а не „виходу з СССР", тому що республіка, яка ніколи перед тим не підписувала ні одного договору про вступлення в СССР, юридично не може з нього вийти". Можна говорити лише про реставрацію повної суверенности Латвії на основі відповідного договору, подібно як це було 11-го серпня 1920-го року, коли тодішній совєтський уряд, очолюваний Леніном, визнав суверенність Латвії мирним договором. Петерс перестерігає свій народ від можливих провокацій зі сторони політичних опонентів, а нових латвійських парляментаристів від політичної реторики в оцінці подій 40-их років. Він уважає, що за трагедію тих років основну відповідальність несе сталінська верхівка, а не російський нарід, який також став жертвою тоталітаризму. Саме тому всі деклярації Верховної Ради Латвії повинні бути написані в юридичному, політично витриманому стилі, а не мовою маніфестацій.

До питань поставлених редакцією висловив також свої думки російський письменник Василь Селюнін. Його позиція заключається в кількох ключових ствердженнях: „Ідея нашої самостійности проста: живи сам і дай жити другим... Не може бути вільним нарід який гнітить другі народи... Сам не понесу і не пораджу нести по світі ані хреста, ані серпа з молотом, ховаючи рушницю за плечима". Про духову культуру Росії, її обличчя перед світом, Селюнін дає таку недвозначну оцінку: „Месіянська ідея третього Риму обернулась кріпацтвом в першу чергу для нас, росіян. З ідеї православія, автократії і народности прийшлося задовольнятися лише автократією... Що вийшло з соціялістичної ідеї, пояснювати, мабуть, зайво. Це всім видно".

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про „небезпеку" жовтої раси

Колись давно, ще перед Другою світовою війною, пригадую, як ще дитиною я постійно чула в розмовах старших та і читала в нашій пресі про небезпеку жовтої раси, яка невдовзі може залляти цілий світ. Не дуже ми тоді знали як це буде відбуватися, а під „жовтою расою" розуміли ми лише китайців і японців.

Багато років минуло від цих передбачувань, але коли ми сьогодні живемо в Ню Йорку, то можемо справді думати, що вони тут сповнилися. Цей факт, однак, не виглядає нам таким небезпечним як колись а навпаки — саме ці члени із жовтої раси видаються нам часто корисними мешканцями цього винняткового міжнародного міста, яким є Ню Йорк. І тут до цього причинилися не так вже і китайці чи японці, а такі, як ми — політичні еміґранти корейці та в'єтнамці, які з подиву гідною працьовитістю і завзяттям стараються побудувати своє нове життя. Де не поглянути, появляються малі, приватні, чепурні крамниці з городиною та квітами, а то і з іншим товаром — і вам назустріч всміхаються завжди чемні та привітливі власники, що стараються притягнути покупців. Найкращий доказ цього маємо у редакції „Свободи", коли кожного ранку поступаємо до крамниці по „Ню Йорк Таймс". Молодий власник-кореанець вітає нас чемним „Добридень" і „До побачення" а тепер, після кількох місяців, його засіб українських слів побільшився та сьогодні привітав мене ствердженням, що „дощ паде".

Тому ніяк не вважаю його, чи йому подібних, небезпекою, а навпаки часом мені соромно стає, що коли він добре вже знає, що ми українці — ми дуже часто застановляємося чи маємо до діла з корейцями, в'єтнамцями, чи китайцями.

Для нас, членів білої раси, всі вони „жовті", тільки одні трохи більще, а інші менше. Всі вони, проте, не виявляють у відношенні до нас ніякої ворожости чи неприхильности, а коли навіть така є — її не показують. А до речі кажучи — ми усі тут творимо спільно меншинну частину населення у відношенні до автохтонних англосаксів, та негритянів.

Отже у цій теперішній ворожнечі, яка розвинулася у ЗСА поміж неграми а жовтими, наші симпатії мимоволі повинні бути з цими останніми, бо в більшості доля їхня подібна до нашої.

У чому причина цього загострення стосунків, нападів і бойкотів кореанських крамниць, нам важко впізнати. Чи тут ворожнеча рас, чи ворожнеча підходу до життя? Правдоподібно і одне і друге, але, однак, підхід до життя грає домінуючу ролю. Бо негри, які в останніх десятиріччях не лише добули рівноправність, але і постійно ще домагаються нових більших прав, користуються ними аж надто самовпевнено, не даючи нічого від себе взаміну.

А тим часом члени жовтої раси є добрими купцями, добрими громадянами, їхні діти пильно вчаться в школах і здобувають перші місця: серед них знамениті музики і математики. Вони провадять зразкове родинне життя та й у них ще існує дисципліна у відношенні між батьками а дітьми. Все це позитивні ціхи, які у сьогоднішньому світі стають доволі рідкими.

Тому наш колишній страх — тепер тут не має оправдання, а наша настанова у цьому зростаючому конфлікті може бути, якщо не прихильна, то принаймні невтральна.

О-КА

Олександер Домбровський

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКИ

Живемо на особливому закруті найновішої історії України — в добі великих політичних перемін як дотепер еволюційного характеру на теренах Східньої й Середньої Европи, в часі всенародних зривів, далеко більш динамічних як „весна народів" з минулого століття, патріотичних поривів, зокрема в нашій Україні, нових надій на краще завтра нашого народу, а в парі з тим в обличчі непевности дальших подій і вислідів рафіновано-імперської політики червоних єдинонеділимців. Але події лявіною розбуджених і розпалених елементів потрясених людських переживань минулого й зусиль наступають скоро як розпінені морські хвилі та заставляють наш нарід, а особливо його провідні кола дотримувати кроку наглим проявам історичного процесу на терені Східньої Европи. Немає сумніву, що українська діяспора мусить обов'язково включитися спільно з українським народом на рідних землях до того священного діла над національно-культурним і політично-державним відродженням України. В обличчі згаданих подій окреме й почесне завдання лежить на вільній нашій науці в діяспорі.

Дотепер світ нашої науки в діяспорі спростовував фальшивки совєтських науковців, які промовчували основні історичні правди про Україну, або представляли їх в кривому дзеркалі марксизму-ленінізму та московсько-російського імперіялізму. Частина науковців в Україні пішла сервілістично по лінії найменшого опору ради матеріяльних користей і становищ, а ті, які не погоджувалися з диктованим партією й урядом офіційним курсом підсовєтської науки, були змушені мовчати в умовах нелюдського терору й тотального забріхання. Отже, те, чого не можна було „там" робити, творили в міру можливостей представники вільної української науки в діяспорі. В ім'я правди належить ствердити, що потенційним речником і духовою кузнею змагань за українську історичну правду та гідне становище української національно-державницької історіографії на дальшому етапі її всестороннього розвитку є у діяспорі Українське Історичне Товариство, 25-ліття діяльности якого якраз відзначуємо в цьому році, та його офіціоз-журнал „Український Історик", на сторінках якого спростовувано ненаукові концепції совєтських істориків, спрямовані на фальшування історії України.

Але терор і забріхання не можуть вічно існувати. Історичні процеси мають свої закони, якими кермує всемогуча рука Божого Провидіння. Якраз доля дозволила нам бути живими свідками тих подій, що відбуваються тепер на велетенських просторах евразії, а в тому й у нашій Україні. Вправді немає наразі об'єктивних причин попадати в теляче захоплення і трубіти передчасно фанфари перемоги, але все ж таки деякі зміни прийшли й можуть бути надії на краще для нашого народу в його поході по золоте руно самостійно-державного життя та щастя майбутніх поколінь українства. Дещо змінені умовини культурного й громадського життя, а в тому й у науковому секторі, при нових можливостях в Україні диктують світові нашої науки в діяспорі нову тактику в науковій політиці на дальшому етапі нашої діяльности. Ми не сумніваємося ні на хвилину, що московські й ленінградські історики будуть в тих чи інших варіянтах продовжувати лжеісторіографічні концепції червоного, рожевого чи білого єдинонеділимства, нав'язуючи до „світлих" традицій науки передреволюційної Росії, коли Україну трактовано як „Юг Росії" з усіми дальшими консеквенціями історіографічно-теоретичного й політично-практичного порядку. В тому аспекті наші історики, згуртовані в УВАН, НТШ і Українському Історичному Товаристві та співпробітництві на сторінках „Українського Історика" матимуть дальше повні руки роботи.

Але зате наші київські й львівські учені зможуть свобідніше дихати в умовах нехай і в початках релятивної академічної свободи та надроблювати ці прогалини на полі нашої наукової правди, що було навіть не до подумання на протязі коло сімдесяти проклятих років московсько-російсько-большевицької дійсности. І тут наші учені в Україні й діяспорі мусять знайти не лише спільну мову, але й спільну дію як єдинокровні брати, діти, однієї Матері, визнавці одні єї ідеї та спільні будівничі кращої майбутности для грядучих поколінь українства. Це, здається, унікальний момент в історії України, який вимагає абсолютну максиму єдности між діяспорою й Батьківщиною та найдеться на суддейській вазі історичної Немезиди. Співпраця мусить проходити в органічній пов'язаности, плянуванні, спільних зусилля та надбаннях при відповідному організуванні й координованні великого діла шляхом безпосередніх зв'язків, зустрічей, спільних нарад і конференцій та публікацій. Такі зустрічі вже відбуваються. „Іміґранти" ідуть в Україну, а громадяни все ще „радянської України" відвідують капіталістичні країни, де ще вчора жили „зрадники й покидьки вільного й щасливого українського народу під сонечком совєтської конституції — погані буржуазні націоналісти, наємники чужих розвідок", а сьогодні вже сяк-так реабілітовані „також" українці на поселеннях, які в часі Другої світової війни „від-в'язувалися" від наступаю-

(Закінчення на стор. 4)

Наталя Лівицька-Холодна

Стоять задумані і мріють над водою
полтавських верб зелені і густі сади.
О серце стомлене, до них іди з журбою,
до них із радістю своєю йди.
Бо це ж вони тебе навчили вірить в Бога,
любити край свій, сонце й пахощі весни,
це ж тінь їх над тобою, лагідна й розлога,
тобі навіяла про щастя сни.
Це ж і тепер в тобі нечутною луною
співають шуми їх щоночі на весні.
Вони ж без тебе там, як перше, над водою
купають віти, довгі і рясні.

(Із збірки поезій „Поезії старі і нові")

Василь Симоненко

НІХТО НЕ ЗНАЄ

(Друкуємо одне з оповідань Василя Симоненка п.з. „Ніхто не знає", яке віднайдено серед недрукованих творів у рукописному зошиті цього письменника, що їх кілька років тому передала до музею Літератури УССР його мати Ганна Симоненко-Щербань. — Ред.)

Їм не було про що говорити. На балконі танцював білий вихор, за балконом починалося небо, а в кімнаті кінчався світ. На охороні квартирної тиші стояло сім сліпих слонів.

Він приходив з роботи, старанно витирав черевики об гумовий килимок і запитував:

— Де Боря?

— Гуляє у дворі.

Потім він сідав на дивані, розглядав газету і починав диміти сигареткою. Іноді вона додавала:

— Боря став дуже вредним. Сьогодні він побив Валерика.

— За віщо?

— Той поламав Ігоркову машину.

— Валерик завжди тусає менших. Боря правильно зробив.

— Але ти почув би, який лемент зняла Зіна...

— Терпіти не можу цю сварливу обивательку. Не смій наказувати Борю.

(Валерик, Ігорьок — то були сусідські діти. Вони дружили з Борею, хоч і обмінювалися стусанами майже кожного дня. Вони тричі на хвилину сварилися і тричі на хвилину скандували:

Мир, мир навсігда.
Хто посвариться — свиня!

Вони знов сварилися і знов мирилися, а їхні темпераментні, запущені в кухонні справи, мами часом через них не розмовляли по кілька тижнів).

У кімнаті лежала тиша. На балконі танцював білий вихор, і тополиний пух прилипав до білих занавісок.

Вони вже давно сказали (о)дне одному все, що мали сказати. Власне, їм було про що говорити лише перші два-три роки. Потім Ольга примітила, що Петрові нецікаво слухати її розповіді про кухонні пристрасті, а Петро помітив, що Ольга позіхає, коли він починає говорити про свої будівничі клопоти. За мовчазною угодою вони перестали говорити про це, і виявилося, що, власне, їм взагалі нічого ділити.

Часто він приходив разом з вечірньою темрявою. Глитаючи холодний борщ, він чув, як вона мовчить у ліжку. Потім ішло удавано сонне:

— Де ти так довго був?

— Сьогодні нам привезли цемент.

Знову тиша і знову сонне:

— Коли ми тільки одружилися, цемент привозили рідше.

— Тоді ми будували майстерню, а зараз будуємо завод. Там у мене були десятки робітників, а тут сотні.

— Там просто було менше дівчат.

— Так. І ще в тебе менше часу було для вигадок...

— Мамо, якби ти побула на заводі, то й сама приходила б пізно. Ти не знаєш, як там здорово! — раптом встрявав у розмову Боря.

— Тобі давно пора вже спати! — ставила вона його на своє місце. — Яйця курей не вчать!

— Курей ніхто не вчить, — огризався син.

— Боря! — це вже батько. Значить, він дійсно поліз не в своє.

Одного разу після такої розмови Петро запитав:

— Як ти можеш жити і ні до чого не прагнути?

Вона страшенно образилася.

— Як це ні до чого не прагнути? Я прагну зберегти сім'ю.

— Від кого?

Оскільки їй нічого було відповісти, вона застосувала найпереконливіший жіночий доказ — сльози. Йому стало жаль Ольги і він сказав:

— Але ж це не може бути метою життя. Сім'ю не треба берегти, коли вона справжня.

Ольга були глибоко нещасною. Він зробив її такою. І Петро ніс на своїх плечах свої тридцять два роки, свій завод і свою вину перед нею. Він ходив тяжко, і земля вгиналася від його кроків. Він ходив між людьми, він сварився і захоплювався з ними, і мабуть, від того став сивіти. Він почував себе пилинкою в білому вихорі.

Він знав, що його люблять. Але він знав, що одну людину він зробив нещасною. І це була та людина, яку він мріяв зробити найщасливішою в світі. Від однiє(ї) думки про це його широкі плечі ставали вужчими, а кроки важчали.

— „Коли я втратив Ольгу?" — цей гвіздок завжди стирчав у його серці. Петро не знав, як витягти його звідти. Він любив ту Ольгу, що була раніше. Але ту, що створив сам, ніяк не може збагнути. Він вручив їй красиву сумку домогосподарки і потім загнав у цю сумку її життя.

Він іде по будові, ставний і привітний. Його скрізь чатує приязнь і любов. Цим людям і цим стінам оддав він свою красу, а може і ту красу, яку вкрав у Ольги.

— Доброго ранку! — вітають його люди.

„І ніхто не знає, що я злочинець", думає він, а плечі його вужчають, а волосся сивіє, а кроки важчають, а в куточках очей і в зморшках на чолі ховається сум.

1. III. 62 р.

ВИЗНАЧНИМ КРОКОМ вперед у відносинах між Совєтським Союзом та Південною Кореєю буде зустріч президента М. Ґорбачова з президентом Ро Тае Ву під час візити совєтського президента до ЗСА. Це буде перша зустріч президентів цих двох країн після 40-ка років. Зустріч відбудеться в Сан Франсіско в неділю, 3-го червня, після того, як завершиться зустріч на вершинах президен та М. Ґорбачова та президента Дж.Буша.

ПРАЗЬКИЙ ГРАД, ДЕ знаходиться президентська резиденція, позбувається підслуховуючої апаратури. Речник президента **Вацлава Гавла** Міхаіл Зантовскі повідомив, що в процесі ліквідації електронних „жучків" були виявлені скалах під президентським крилом Палацу таємні приміщення, бомбосховища. Апарат секретної поліції, який протягом чотирьох десятиліть служив комуністичній владі, нараховує понад 140,000 осіб. Кожний десятий дорослий громадянин країни був інформатором. Виявилося, що навіть деякі дисиденти, які ввійшли до новоствореного міністерського кабінету В. Гавла, мали зв'язок із секретною поліцією.

ЛИСТА ч. 6.

Список жертводавців, які зложили пожертви на Народний Фонд Допомоги Україні (Фонд Руху і Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля) в „Самопомочі" в Нюарку, Н.Дж., від 1-го до 31-го березня 1990 року.

$ 1,200 — Tanya D. Pluwak, $1,000 — Ukrainian Fraternal Association — Screton, Pa., $ 500 — J. and M. Stojko, B. Danko, S. Danko, De L. and M. Chirovsky, I. and N. Oleksyn; po $ 300 — Marsal J. and L. Simon, St. Michael Ukrainian Orthodox Church — Uniondale, R. and A. Bailak, $ 250 — Dr. Halyna Skorecka, I. and M. Zubryckyj, $ 200 — J. and L. Lashewycz, F. Litowinskyj, J. and M. Wolowodiuk, $ 125 — P. and S. Chimka; $ 100 — J. and O. Horodecky, R. Pyndus, J. and J. Hapij, O. Liss, D. Scholdra, C. Holubec, R. and O. Kobryn, A. and O. Geletkanycz, A. Tiutiunyk, M. Dolishnyj, T. and A. Wasylyk, R. and O. Ravluk; M. and I. Kliwak, H. Klym, R. and O. Kedryn, W. and L. Lysniak, T. and A. Wasylyk; $50 — W. Woronka, J. Rap, R. Barczuk, I. and P. Szpyrka, R. and D. Kidera, M. Lysniak; $40 — D. Docknevich; $25 — K. Honchariv; $10 — A. N. J. Slinko.

Список Жертводавців Ню Гейвену, Конн., Збірка переведена Комітетом Сприяння Народному Рухові України:

$ 2,000 — N.N., $ 1,000 — Anna Petrucci, N.N., $500 — Mary Gouzdeau; $380 — Ukrainian Women's League of America, Branch 108; $ 250 — Ihor and Maria Zubrycky, Slawko and Margaret Popel; $ 200 — Pauline Wolynec, League of Ukrainian Catholic, Conn. Chapter, Iwan and Olha Popel; $ 150 — Zenko Harasymczuk; $ 125 — Lesia Anson; $ 100 — Pawlo R. Czerepacha, Iwan and Halyna Lobay, Philip Paolella, John Sampaza, Michael Bem, Joseph and Jula Burbella, Ewhenia Dobczansky, Mychailo Dolishny, Irena Hrynewicz, Helen and Karyn Kowalski, Ewhen and Maria Kulczyckyj, Marta Rudyk, Myron & Chrystyna Melnyk, Nikolas Muryn & Family, Osyp and Nastia Sobko, John & Mary Sowa, Michael Szymkiv, K. L. Szymkiv, Sophia Vitenko; $50 — Osyp N. Sobko, Paul & Dorothy Gawron, Joseph and Stephania Zawacki, Steve and Duzia Brochinsy, Vera Czezny, Larry & Roxolana Gordon, Stanley and Sheryl Hershnik, Andrew and Edith Huzar and Family, Roman and Robin Kuc, Karol and Claire Kuczirka, Wasyl Rudko, Stanley and Elizabeth Hershonik, Stanley Iwanczuk, Mary Krystofik, Osyp Zaczko. $40 Osyp Luciw, Dorothy Docknevich. $30 — Stefan & Paraskewia Daniw, Anna Bilous, Michael and Denise Curkan. $25 — Mary Ann Ketre, Jerry and Lydia Kinyk, Walter and Mary Wisminiti, John and Lillian Buciak, Joseph and Olga Collis, Eileen Gwotz, Alvin and Helen Karpinski, Jurij and Nadia Katreczko, Jerry and Donna Lodynski, John and Olga Makowsky, Peter Penkala, Annette Saldibar, John Stasiuk, H. E. Wasylyk, Beatrice ood, Helen & Alex Zibluk, Katia Bamber, Mary Kisil, Lillian Kutz. $20 — Petro Struk, Wasyl and Ewhenia Loznyckyj, Edward Dobosh, Bohdan and Milia Iwaniw, Mykola Haynish, Ernest and Marion Kahl, Wasyl and Olha Koziupa-Sobko, Anna and Raymond Pajer. $18 — Carol Wilson. $15 — Josephine Norden, John Witowsky, Michael Galick. $10 — Osyp Katynskyj, Martha and Charles Onduska, Ronald and Katherine Bozelko, Millie Horbaty, Katherine Jagan, Rex Leeds, John and Julia Nebor, Florinelle Sutherland, Joe Urban, Sophie and Marion Waselik, Amelia Witowsky. $5 — Robert Cavanaugh, C. L. Hornish, Louis Mongillo, Christopher and Patricia Brown.

В пам'ять покійного колишнього прем'єра професора Бориса Мартоса зложили: $900 — С. Темницька, $200 — З. Тимків, $100 — Л. Мазурець.

В Пам'ять покійної Софії Лотоцької зложили пожертви на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля:

$50 — Д. Оріховська, В. Шпачинський, $25 — О. Дацків, А. і А. Одуляк, $20 — Д. і О. Дмитренко, Я. і О. Гапій, Б. і Г. Гірняк, А. Грицковян, П. Грищук, Б. і Г. Канюк, А. і І. Капчак, Ю. і Л. Костюк, Р. Леся Ля-Джоя, О. і О. Линник, В. і В. Мазяр, С. Маланчук, В. і В. Мантика, А. і Д. Мох, М. і З. Озарук, А. Озимко, А. і І. Ничка, А. і В. Пищимука, П. і О. Саляк, Г. і А. Стахнів, К. і П. Стокальський. $15 — Н. Журавель. $10 — Н. Гаврилюк, А. і Л. Журавель, І. Лотоцький, Т. Опарик, В. і В. Пищимука, М. Пищимука, О. Пищимука, Т. і О. Пищимука, Г. і К. Полюга, В. і Н. Скуйбіда, Е. Туринська. Л. і В. Федун, Б. і М. Цимбалістий, В. і О. Чапля, о. Е. Шараневич, А. Швайка, А. і А. Яременек, М. і В. Танасійчук. $5 — С. Вишинська, Т. Ґавур, К. Ліпинський, В. Мудрик. $190 — в пам'ять покійної Ольги Томашевської зложили приятелі з Норт Порту.

Громада в Стемфорді, Конн. зібрала на Фонд Руху — Чорнобиль суму $1,481 — Список жертводавців: $500 — St. Vladimir's Org. of Young Adults, $100 — Natalie Danysh, $75 - N. and M. Dembicki, $50 — D. and M. Ferenc, Dr. B. Saraczynskyj, Msgr. L. Mosko, V. Maceluch. $30 — A. Dutkovsky, $25 — B. and B. Tarnawsky, O. Dragan, O. Krohley, $20 - P. Koczanski, J. Lukiw, N.N., P. Loughlin, Cherkowski, A. and M. Kowalczyk, M. Krochmalni, Slomashynski, Kachaluba, Samodel, A. Lytwyn, $16 — A. Franklin, $10 — Bajus, Kuzewich, Hrywna, Koda, S. Bojko, Bartko, Dr. Lencyk, Z. Sawyckyj, E. Voska, M. Finiw, J. Stepankiw, D. Franklin, S. Troy, Ropycky, Wajda, Krenyczny, Franko, G. and E. Bybel, J. Samodol, T. Samodol. $5 — Ferlak, Kolotylo, W. Lachocky, H. and W. Tyrcyk, M. Stepchin, G.P. Lombardo, H. Walczuk, S. Bakaj, S. Rubino, E. Velk.

Список жертводавців, які зложили пожертви на Фонд Руху в Самопомочі в Балтиморі по день 12 березня 1990 року:
$200 — Др. А. і Л. Лемішка, О. і А. Стельмах, Е. і В. Снігура, Кред. Кооп. Самопоміч. $100 — А. Самутин, Р. Зелинська, А. Притула, Б. Чапельський, Е. Чорняк, В. Ганас, А. Поліщук, о. А. і М. Булавка, П. Григорович, Н. Романовська, В. Богдан, В. і О. Корж, А. і Л. Чорнодольський, $50 — О. Калиноска.

Адреса фонду:
Children of Chornobyl Relief Fund or Rukh Fund
Acct. No. 5786, Self Reliance Credit Union,
734 Sandford Avenue, Newark, N.J. 07106

Доповідь про відвідини Києва

Українські громади більших міст Америки й Канади нерідко мають нагоду гостити в себе видатних гостей з України: діячів Руху, письменників, вчених-науковців, публіцистів і мистців. Всі такі імпрези втішаються великою популярністю серед наших громадян, зацікавлених не тільки актуальними подіями в Україні, але й проблемою її майбутнього. Куди рідше, натомість, можна почути інформації-спостереження тих наших громадян жителів Америки чи Канади, що їздили в Україну, як туристи, чи відвідин родини, зокрема видатних українських діячів, що, користуючись періодом перебудови („перестройки"), мають можливість побувати в Україні і зустрітись з провідними колами тамошньої громадськости.

Саме такою особливою нагодою для зацікавлених чикаґських громадян була зустріч у неділю, 6-го травня, в пообідніх годинах, в залі Культурного Центру з відомим діячем-педагогом, публіцистом д-ром Мироном Куропасем, що саме не так давно повернувся з поїздки в Україну, а точніше з відвідин Києва у квітні цього року. Була це вже третя його поїздка (перша у 1963, друга у 1974 року), але оця третя була зовсім інша,„бо не така вже сьогодні Україна, як тоді", — заявив він, і ціль його поїздки мала зовсім інше спрямування. Перша ціль була, за згодою Норт-Іллиной університету в Де Кальбі (де він викладає на вечірніх курсах, а вдень вчить третю клясу публічної школи в цьому ж містечку), нав'язати контакт з Київським університетом, при якому він організовує кількатижневий літній інститут для американських учителів і студентів; друга ціль — відвідати 125-ту школу у Києві, з якої восени минулого року, порядком навчального обміну учнями, гостювало в Чикаґо одинадцять хлопців і дівчат, якими спеціяльно опікувався саме М. Куропась з дружиною Лесею.

Своє доволі коротке (бо всього один тиждень) перебування у столиці України використав він справді максимально: двічі виступив з доповідями у Київському університеті, відвідав і мав доповідь в Інституті суспільствознавства Академії Наук, відвідав бюра товариства „Україна", мав зустріч з молоддю і учителями двох шкіл. Темою його доповідей було „Еволюція української ідентичности в Америці" (або „як русини стали українцями в Америці"), та який є ідейний профіль американських українців і які їх спрямування. Виступаючи з цією темою перед численною авдиторією із 150-ти сільських учителів історії (що були саме в тому часі на спеціяльних курсах в Київському університеті) і перед студентами історії і правничого факультету, він не завагався сказати прямо своїм слухачам: ми колись боролися зі своєю русифікацією і ви теж маєте таку ж і з нею треба боротись та провести українізацію у себе"... Другою темою його доповідей був голод 1933 року.

Велике вдоволення мав він із своїх відвидин передусім 125-ої школи, де його дуже тепло і щиро зустріли, і де він мав нагоду провести (частинно) лекцію англійської мови в одній із кляс. Як виявилось, діти цієї школи були дуже здібні і інтеліґентні. Дуже гарно вгощали його у чебе вдома батьки тих дітей, які перебували в Чикаґо, і їхнє кількатижневе перебування, — ствердив М. Куропась — дуже-дуже змінило їх. Він відчув, що вони як і їхні батьки справді добрі патріоти України.

Дуже цікаво було почути від доповідача про його враження з цих виступів у Києві, бо присутніх на доповіді (понад сто осіб) цікавили різні проблеми. З запитань, які йому ставили київські слухачі, він прийшов до висновку, що менше як третина дуже позитивно реаґувала на його інформації, яких 20 відсотків ставились до нього з недовір'ям, а мабуть чи не половина „з резервою", наче б то не знали, „на яку ногу стати"... Чи не у всіх було майже велике зачудування з того факту, що американські українці так добре і вільно користуються рідною мовою.

У цілому виступ д-ра Куропася був дуже цікавий і кольоритний, а це треба завдячувати його справді педагогічному підходові до слухачів, його особливому дарові говорити навіть про складні проблеми чітко і переконливо, при чому весь цей виклад був заправлений дозою приємного, йому типового, гумору.

За успішну поїздку до Києва і за його звіт громада була йому справді вдячна.

(МС)

Унікальний талант О. Мазурика

В Оттаві, столиці Канади, від 18-го до 22-го травня, в залі українського католицького собору св. Івана Хрестителя, відбувалася виставка живописця Омеляна Мазурика з Парижу.

Кажуть, що нема нічого нового під сонцем, але дивлячися на картини цього мистця, треба було признати, що є. Його ікони, хоч базовані на клясичній візантійській основі, що керується дуже строгими канонами, не мають вигляду традиційних ікон. Це тому, що художній стиль мистця — це синтеза візантійського з іншими мистецькими стилями, такими як імпресіонізм, експресіонізм, а навіть сюрреалізм. Його абстракти основані на глибоко-народній духовості, а його пейзажі з української природи навіяні таким ліризмом і містикою, що їх порівнюють до поезії Ігоря Богдана Антонича. Густонасичені, живі, сміливі барви, або легкі, ніжні, майже пастелеві (так як в іконостасі семінарії св. Духа в Оттаві) роблять ці картини унікальними.

Основа творчої індивідуальности мистця — це його походження з художньо-обдарованої сім'ї. Його батько, Михайло, був різьбарем і народним іконописцем, а дядько Микола — відомий скульптор у Польщі. Художнє обдарування, аналітичний розум та висока мистецька освіта (Краківська академія мистецтва та „Beaux Arts", школа малярства в Парижі) поєднана з внутрішнім горінням постійного шукання нового мистецького вияву, є запорукою дальшого росту мистця, чого ми йому щиро бажаємо.

Наступним проєктом мистця, після Канади, є виставки в Києві та Львові ще цього року. Крім цього, маестра Мазурика запрошено на викладача іконопису в Інситуті Декоративного і Прикладного Мистецтва у Львові на осінній семестр цього року. Бажаємо йому успіху!

Юлія Войчишин

НА СВОЇЙ ПЕРШІЙ пресовій конференції, яка відбулася в четвер, 30-го травня, президент Російської Федерації Борис Єльцин виголосив свою програму „звільнену від диктаторства центру". Він висловив впевненість у тому, що Верховна Рада РСФСР прийме декларацію незалежности Російської республіки, коли президент М. Ґорбачов повернеться із ЗСА. „Ця піраміда повинна бути перевернена догори ногами", — сказав Б.Єльцин, підкреслюючи свою пропозицію відродження сильних національних централістських традицій Росії. Він обіцяв досягти відчутних змін в економічній автономії всього за 100 днів. Б. Єльцин зазначив, що його плян незалежности Російської республіки не послабить, а навпаки, підсилить Совєтський Союз: „Чим більше незалежні стануть республіки, тим сильнішим буде наш союз".

МЕДИЧНИЙ ЖУРНАЛ Нової Англії надрукував надзвичайно цікаві дані про перебіг та задовільні висліди операції, яку провели лікарі Каліфорнійського університету у Сан Франсіско, рятуючи життя ще ненародженої дитини. Сім тижнів після вдалої операції, яка була проведена лише частинно поза лоном матері, дитина народилася здоровою. Надзвичайний успіх хірургічного втручання до організму ненародженої дитини відкриває нову еру в медицині та дає можливість лікарям активно лікувати суттєві недоліки ще в лоні матері. Попередніх шість спроб подібних операцій не принесли очікуваних вислідів. Невдача перших чотирьох пояснюється технічними проблемами, а в наступних двох випадках діти помирали після народження.

Св. п. В. Александер

Св. п. Володимир Александер.

По довгій і тяжкій недузі 16-го вересня 1989 року помер у Честері біля Філядельфії св. п. Володимир Александер.

Покійний народився 24-го грудня 1917 року в селі Годині, де закінчив народну школу, а гімназію закінчив у Перемишлі і продовжував правничі студії в католицькому університеті в Любліні.

Вже від молодих літ Володимир виказував велике прив'язання до Церкви, а обдарований гарним баритоном часто співав „Апостола" та „Вірую" під час Служби Божої. Цікавився він також культурно-освітнім життям, належав до аматорського драматичного гуртка, з яким їздив по довколишніх селах з різними театральними виставами. Брав також активну участь у спортивних змаганнях, належав до спортової дружини копаного м'яча „Скала" в Мостиськах, де визначився, як один з надзвичайно добрих брамкарів.

Під час першої большевицької окупації працював директором школи в Мостиськах, був районним інспектором шкіл, а за німецької окупації працював в уряді забезпечення.

Коли наближався фронт і німецька армія почала відступати перед червоною армією, В. Александер виїжджає на Захід, до Німеччини, до містечка Ваєрн, коло Мюнхену, де розміщувався в тому часі табір для біженців. В таборі він був вибраний командантом, і на цьому місці поміг багатьом, які опинилися в наслідок воєнних подій поза рідними землями без документів і яким грозила репатріяція від совєтської комісії, що в тому часі урядувала по таборах, — врятуватися і залишитися на Заході. Покійний працював також при відділі УНРА в Розенгаймі, як перекладач відділу суспільної опіки для дітей.

До Америки він приїхав у 1949 році й замешкав у Честері біля Філядельфії, а в грудні 1951 року одружився з Анною Свободян, яка тоді жила зі своїми батьками в Торонто. Покійний належав до парохії Святого духа в Честері, співав у церковному хорі та був дуже активним у парохіяльному житті. В 1960-их роках оснував при церкві Святого Духа українську суботню школу і був обраний головою батьківського комітету. Помагав організовувати шкільні імпрези: концерти, виступи, прогулянки, а як заходила потреба заступав учителів, а під час Святомиколаївських вечорів звичайно виступав в ролі св. Миколая.

В. Александер був також активним членом Товариства „Патріярхат", брав активну участь в суспільно-громадському житті, не належачи, однак, до жодної групи чи партії, завжди щиро працюючи для Української Церкви, громади, а головно молоді.

Останніх десять років свого життя працював на державній посаді в уряді соціяльного забезпечення і відійшов на емеритуру з надією дальше по змозі служити українській спільноті. Тяжка недуга не дозволила йому на це, і смерть перервала передчасно його життя.

Тлінні останки покійного Володимира, по відслуженні похоронних обрядів в церкві Святого Духа в Честері, було перевезено до Торонто, і після Панахиди у похоронному заведенні Кардинала, похоронено на місцевому цвинтарі Парк Лон.

І хоч відійшов від нас св. п. Володимир, його труд і добра воля напевно залишиться у численних його студентах, в тій молоді, якій пржсвятив він так багато уваги й тепла свого серця, як також в пам'яті тих, хто його знав і з ним співпрацював.

К. Д.

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями, що 30-го травня 1990 р.
на 68-му році життя відійшов у Вічність
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

бл. п. д-р мед.

ПЕТРО ХАРУК

нар. в Ісакові, пов. Городенка, Україна

Залишив у глибокому смутку:

дружину — ГАЛИНУ
доню — мґр АНЕТКУ з мужем д-ром ОЛЕСЕМ КОБЛЯНСЬКИМ
сина — д-ра ЮРІЯ
братів — МИКОЛУ, РОМАНА, ЮРІЯ
та ближчу і дальшу Родину в Америці та Україні

Просимо про молитви за спокій душі Покійного.

•

Замість квітів Родина просить складати пожертви на католицьку церкву в Україні, або на поміч Дітям Чорнобиля.

„Одесі..."

(Закінчення зі стор. 1)

та фізичні муки і коли таким спокійним голосом розповідає нам хронологічно про те, що їй довелося пережити, ми дивуємося, як могла вона все це витримати.

— Запитуєте, як я витримала? На це вам відповім, що лише силою волі, та тому, що я чинила весь час моральний опір. Найгірше було цих сім років у славній зі своєї жорстокости спецклініці. Там катування трьох видів: морально-психічне, фізичне і медичне...

І тут Н. Михайленко виравховує нам цілий ряд ліків та застриків, які вона постійно діставала, які призначені для важко психічно хворих, про те, як постійно били, викручували руки, давали дуже мало їсти.

— Особливо жорстокі були наставники татари, жінки, немов їхнім завданням було лише зробити з людини безвольну істоту.

— А як це сталося, що вас взагалі признали психічно хворою та дали до „психушки"?

Н. Михайленко хронологічно описує свою долю, від часу, коли після 1951 року, вона з цілим селом була виселена зі Західньої України до любашівського району, одеської области. Одна з її сестер була ув'язнена за зв'язок із „буржуазією" і перебувала 10 років на засланні. Ніна працювала учителькою в одеській області, але за нею постійно слідкували, двічі кримінальні злочинці вривалися в хату та знищували все, а вкінці, у 1977 році, її заарештували та після слідства рішили, що „її погляди в цій країні уважаються психічною патологією". Розпочалися різні лікарські оглядини, психіятрична експертиза, шукали свідків, які б признали, що її поведінка вказує на психічні ненормальності. Докази були фальшиво підписані, лікарі зі страху ставили також некорисні експертизи, і після довгих спостережень і опитувань написали, що у неї шизофренія і цю фальшиву оцінку підписали всі, за виїмком проф. Погибка. Замість нього, однак, підписала людина, яка ніколи під час лікарських бадань не була присутньою. Так, на підставі цієї фальшивої діягнози, суд в Одесі без присутности підсудної Н. Михайленко засудив її на лікування у спецлікарні, яка на ділі була продовженим катуванням.

Н. Михайленко описує нам цю катівню так спокійно та без емоцій немов тут мова про когось іншого, а не про неї.

Звільнена із цієї катівні завдяки старанням Емнесті Інтернешенел та президента ЗСА Роналда Регена і сорока сенаторів, вона невимовно вдячна, що здобула волю і так потрібну передишку та лікування в цій країні.

Але думками вона цілий час в Одесі і тому повернулася туди, де її кличе совість і бажання допомогти в українізації. Помимо того, що вона вже не працює через свої роки та дістає пенсію 70 карбованців на місяць — вона член НРУП і УГС буде тепер займатися відродженням української громадської думки в тому місті, що стало її рідним. Дарма, що її переслідують, вважають її за психічно хвору, роблять їй пакости — вона, як сказала нам на прощання, пережила вже стільки, що переживе і витримає і це, та не змінить своїх патріотичних переконань.

Н. Михайленко вже в Одесі — і ми думками слідкуємо за нею та бажаємо їй дальшої сили духа, такої, яку вона мала впродовж довгих років катування у „психушках" нестерпного рижиму.

З приводу смерти

св. п. Ольги Титли,

Мами нашого довголітнього співробітника,
маестра БОГДАНА ТИТЛИ
найщиріші співчуття складають
ЕКЗЕКУТИВА
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ
та
ВИДАВНИЦТВО „СВОБОДА"

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого МУЖА і Доброго БАТЬКА
та відданого нашій церкві СВЯЩЕНИКА

бл. п.

о. Лева Любинського

ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

будуть служитися у таких храмах:
Пресвятої Трійці в Кергонксоні, Н. Й.;
св. Михаїла у Дженкінтовні;
Христа Царя, Філядельфія, Па.;
Пресвятої Тройці, Статен Айленд, Н. Й.;
св. Михаїла, Ню Гейвен, Конн.;
св. Йосафата, Ню Бритен, Конн.

День і час подадуть Всечесніші Отці даної церкви.

Про молитви за спокій душі просить —
дружина АННА з РОДИНОЮ

ПОДЯКА

Управа Товариства Прихильників Народного Руху України і Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля Метрополітального Дітройту, Миш., складає сердечну подяку Анні Заяць, за княжий дар в сумі долярів 1,515.00 на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля. Цю суму було зібрано на панахиді и поминках по її мужеві сл. п. Михайлові Заяць, якого поховано 23-го квітня 1990 року. Подаємо імена жертводавців.

по 100 дол. — Евгенія Кекіш, Марія Купи, Петро і Галина Ониськів.
по 50 дол. — Анна Заяць з родиною, Петро Дерич, Степан і Діяна Заяць.
40 дол. — подружжя Жмур з родиною.
25 дол. — Михайло й Ірена Шумило.
по 20 дол. — Ярослав і Ольга Дужий, Іван і Марія Яблінський, Г. Омельченко, Я. Кіндрат, Ткач, Р. і Г. Яцняцкі, Валтер і Кей Стойко, Валтер і Марія Брунец.
15 дол. — Е. Пашкевич.
по 10 дол. — Б. Муйрені, Богдан і Ольга Ґаговський, Чет і Анна Рудзевич, Д. Будник, Д. Мусик, Д. Суп, Д. Елен, Є. Шехович, Ф. Сена, Ю. і Д. Мордованець, Г. Бабій, Г. Корбяк, І. і П. Сорока, Я. Кривий, Я. і Л. Хрін, Я. і С. Шавронський, Дж. Кульчицький, І. Вільховий, І. Чайковський, Л. і С. Гулик, Л. Кіт, Л. Несторович, М. Григорчук, М. Спольський, М. Воскрес, М. Бабій, М. Йованович, М. Шехович, М. Палмер, М. Шубинський, М. Томин, М. і Г. Бабій, М. і Дж. Шавник, М. Мандрух, М. Момола, Л. Сеницький, С. Стасік, Андріяшко, Антонюк, А. Ґазда, Гнатюк, Гречний, Кушнер, О. Шулик, М. Андріяшко, М. Лукасік, М. Легета, Н. Ільницький, Паламарчук, П. Оначук, П. Вальнюк, С. Антоняк, Шипяк, В. Коваль, В. Слободян, П. Івасівяк, Дж. Костелло, Д. Доланський, К. Москаль, П. Капітанець, П. Калинчук, П. Люрик, Ф. Варілоне, П. Павлик, Р. Стаховський, Р. Янів, Р. Яблінський, Р. Ґоре, С. Коритовський, Б. Шалер, С. Ватсон, С. Ґошко, Укр. Танцювальна Група, В. Кузьмин, І. Борис.
по 5 дол. — Б. Серафин, К. Руш, Г. Змайко, І. і О. Вільхівський, Я. Лаба, Козар, Т. Вільк, Воляк, П. Сивак, С. Скоронський, В. Ґоджа.

Мирон Воронович, фінансовий референт

Оригінальний задум О. Стахова

Покоління, народжене після Першої світової війни в Галичині, відчувало прикрість страшної втрати, чи нездібности збереження нашої державности, за що, розуміється, обвинувачувало своїх батьків, тобто попереднє покоління. Але рівночасно воно виховувалось на традиції визвольних змагань, пошані до поляглих борців за волю України і на піснях Січових Стрільців. Ці пісні будили патріотизм, любов до поневоленої батьківщини і охоту боротись за її незалежність.

На жаль, Друга світова війна не принесла вимріяної волі, а ще гіршу неволю, уже не тільки для Галичини. Ті, що виїхали на еміґрацію, мали ще можливість співати чи слухати пісень Січових Стрільців, але ніхто й не думав, що це можливе під большевиками.

І ось — чудо, покоління, народжене і виховане вже в совєтській дійсності, „піднімає червону калину", щоправда тільки в сценічній формі, але творить спектакль, присвячений Січовим Стрільцям, їхній ідеї боротьби за волю України і їхнім пісням.

Прем'єра відбулась на великому стадіоні „Дружба" у Львові вступним словом письменника Романа Іваничука, в'їздом Січових Стрільців на конях, масою глядачів і синьо-жовтих прапорів ще восени минулого року. Відеозапис з цієї імпрези робить потрясаюче враження.

У неділю, 22-го квітня ц. р., мали ми нагоду побачити цю саму постановку Львівського фолкльорного молодіжного ансамблю в Українському Культурному Осередку св. Андрія в Норт Порті, Фльорида. Не хотілось вірити, що ось перед нами ці самі люди, ці самі молоді виконавці, що ми їх бачили на відеострічці, коли вони виступали у рідному Львові. Це молоді мужчини в униформах УСС-ів і п'ятеро дівчат у різних народних одягах. Голоси сильні, дзвінкі. Після вистави говоримо з ними і довідуємося, що ідея програми зродилась в голові Остапа Стахова. Він і головний її реалізатор, і виконавець, і соліст-бандурист. Закінчив Львівську консерваторію, працює бандуристом і ґастролює по цілій Україні. Решта виконавців — це люди різних професій, але всі працюють у Львові. Музичний керівник Галя Кошевич, родом з Волині, теж має музичну освіту і концертує, часом навіть разом з Остапом, як бандуристка.

Цілість програми — це монтаж стрілецьких пісень, переплітана скетчами, сценками, віршами, а все це повне пошани і любови до Січових Стрільців.

Пригадую, що один з творців стрілецьких пісень Роман Купчинський не раз жалувався мені, що коли співають його пісні, майже ніколи не подають його прізвища як автора, так немов би це народні пісні, і така сама доля Льоня Лепкого. Ще найчастіше подають Михайла Гайворонського, але це тому, що він композитор і сам аранжував свої пісні. А пісні Купчинського і Лепкого співали стрільці і так вони перейшли в народ.

Я потішала його, що головне, що пісні подобаються і їх співають, що вони належать до циклу стрілецьких пісень, що їх все наново гармонізують і аранжують видатні українські композитори, що вони невід'ємна частина леґенди „Стрілецької слави", а в серйозних нотних матеріялах завжди находяться імена їхніх творців і вони увійдуть в український Пентагон.

Думаю, що якби Р. Купчинський і Л. Лепкий дожили були і почули свої пісні у виконанні нашої молоді зі Львова, це була б для них велика радість і нагорода. І хоч ця молодь, після большевицького панування і не мала докладних записів пісень і матеріялів про їхніх творців, бо вони, то наші музичні дослідники і наша преса (от хоч би стаття у варшавському „Нашому Слові" „Стрілецька пісня зігрівала" — подають докладно, хто автор якої пісні і хто з композиторів її обробляв.

Вертаючись до близького нашому серцю ансамблю зі Львова, треба ще додати, що він чудово співав Службу Божу в католицькій церкві Входа в Храм Пресвятої Богородиці та виводив гаґілки під церквою і в Осередку. Отець д-р Іван Тилявський і парафіяни католицької церкви щиро вітали і гостили цю патріотичну нашу молодь.

Ніля Стецьків

Авторський вечір В. Барагури в Чикаґо

Учасники авторського вечора В. Барагури в Чикаґо. У першому ряді читці (зліва): Леся Самбірська, Христя Харкевич-Дзюк, Христя Боднарук. Справа — проф. Мирослав Семчишин.

Ім'я Володимира Барагури як редактора видань для дітей і молоді, журналіста, педагога, а передусім письменника, широковідоме. Зокрема стало воно дуже популярним з часу появи на книжковому ринку двох збірок мемуарно-автобіографічного характеру, що їх появу дуже прихильно відзначила критика, а широкі кола читачів влаштували йому декілька літературних вечорів у різних осередках Америки. Такий же вечір відбувся заходами 22-го Відділу СУА 28-го квітня ц. р. в Чикаґо, у приміщенні Українського Інституту Модерного Мистецтва. Кількадесят осіб прибуло на цей вечір, щоб побачити і почути популярного автора, творчий профіль якого накреслив у вступному слові проф. Мирослав Семчишин.

Володимир Барагура, — сказав промовець, — синтезує в собі декілька різновидних форм багатогранного і творчого таланту, що так очевидно проявив себе у творах, призначених для дітей і молоді з національно-виховним спрямуванням („Меч і книга") ще у 50-их роках, і розгорнувся в його мемуарній творчості кількох останніх років, коли появилися два основні твори про роки його дитинства і юнацтва (початкова школа і гімназія) — „Калиновий міст", а завершилася у найновішій збірці оповідань про львівські університетські роки „Як я став журналістом". Барагурині оповідання відзначаються своєю безпосередністю відображуваних подій, щирістю вислову, заправлені типовим йому гумором. На фоні доволі обмеженого, в ділянці прози, видавничого ринку, Барагура як прозаїк-мемуарист знайшов не тільки видавців, але й читачів, що в його споминах, з часів дитинства чи юнацького віку, могли віднайти і себе у своїй власній біографії.

Ведуча вечора Іванна Ґорчинська.

Після вступного слова прийшло до основної частини вечора-читання цілої низки самим автором підібраних оповідань, а їх прочитали Люся Самбірська, Христя Харкевич-Дзюк і Христя Боднарчук. Декілька оповідань прочитав сам автор, його власна інтерпретація прочитаного прозвучала доволі пластично, бож відомо, що рідко коли самі автори справді добре відтворюють те, що вони написали.

Програму цього справді вдалого вечора, яким керувала Іванна Ґорчинська, закінчили слова вдячности за влаштований вечір самого автора і голови 22-го Відділу СУА Ольга Мартинюк, що подякувала авторові і вдоволеним з вечора учасникам.

Після офіційної частини союзянки гостили присутніх кавою і солодким.

Присутній

НЕ ЦЕЙ РІК

У статті Р. Голіята п. з. „Митрополит Андрей про екологію" („Свобода", ч. 101, з 30-го травня ц. р.) треба читати: „Ми утворили в мастності Галицької Греко-Католицької Митрополії в громаді Перегінсько-Долинського повіту Галицької Землі Кедриновий Заповідник на ґрунтових парцелях к: чч. 9223, 9233, 9647, на верху 'Яйце' 1,600 метрів у горах Ґорґанах поверхнею 255,19 гектарів... „Як і має бути: „...згідно з рішенням Станиславівського Воєвідського Уряду з дня 20-го вересня 1934 року..." — Ред.

Актуальні...

(Закінчення зі стор. 2)

чої „доблесної" красної армії аж забрили за океан і тут були адоптовані американськими індіянами.

Отже такі взаємні відвідини без сумніву конечні й корисні для спільної нашої справи, але вони при всій своїй незаперечній потребі вимагають політичного розуму й академічного такту при збереженні особистої й національної гідности. Людський „нюх" підказує нам, що гостей з України можна поділити на дві катеґорії. Одні — це щирі речники народу, працівники на народній ниві й справжні патріоти, захоплені можливостями діяльности в користь рідної справи, які приїздять в цілі нав'язання контактів і співпраці зі світом нашої науки й культури в діяспорі. Таких вітаймо з відкритими раменами як дорогих братів та помагаймо їм всіми можливими способами на спільному шляху, щоби усміхнулася заплакана Мати.

Але між гістьми з України можуть траплятися також закаптурені емісарі режиму, який стоїть на услугах нашого традиційного ворога. Режимові потрібне в деякій мірі в нових умовинах до політичного рахунку певне зговорення з еміґрацією в цілі притуплення її політичної діяльности, громадсько-морального розкладу чи можливостей якогось новітнього варіянту зміновиховства. Такі „гості" приїздять звичайно певні себе, навіть з бундючними мінами й діялектичною реторикою до розкинених по широкому світі „затурканих" еміґрантів, бо вони, мовляв, „з України".

Тим часом не всі „еміґранти" такі наївні, вони знають, що в цілому світі, а в тому й в Україні, є люди й людці, а сама фраза „ми з України" ще нічого не каже. Одні представники нашої науки й культури в діяспорі ідуть в Україну з користю для національної справи, а дехто радше з особисто-егоцентричних мотивів на „відпуст" до червоної Мекки з надією надрукування своєї праці в виданнях республіканської Академії, а може й всесоюзної та з евентуальними можливостями чого доброго опинитися в рядах „радянських" академіків. Це, мовляв, не те саме, що якийсь там собі дійсний член УВАН, НТШ чи УІТ в діяспорі, це ж „радянський академік"! При тому, звичайно, не обходиться без „прийдімо, поклонімся й припадем" та приніжування інших (мовляв, я хороший, а тамтой сякий, такий, а дійсний науковець, а тамтой халтурник, отже беріть мене!). В погоні за кар'єрою можна не раз забути про елементарні засади особистої й національної гідности та академічної етики, а еміґраційне життя проходить досить ховзьким шляхом особливо для слабших характерів і кар'єристів.

Творення українознавчої асоціяції „світового маштабу" вимагає також обережности, бо туди входять поодинокі особи (на жаль, не наукові установи!) з краю й діяспори з пріоритетом про контролі зі сторони офіційних чинників режиму, в наслідок чого фірмування й діяльність такої асоціяції може мати більше „радянський" чим український характер з усіми дальшими консеквенціями. Дехто не так то давно говорив ще й виписував пеани на честь комсомолу й партії та останніми часами виринув на поверхні культурного, чи наукового життя, тобто, як кажеться в народній колядці „послідним віком став чоловіком", а тепер збирається грати першу скрипку в імпровізованому на скору руку концерті наглих змін на полі нашого науково-культурного життя. Аж напрошується тут наша крайова пословиця: тримайте бички, бо процесія йде".

Все це не лише преважні, але й болючі справи, що їх доводиться перевентильовувати на сторінках нашої преси й журналів публіцистичного характеру. Який же акутний постулят перед нами в умовах наглих змін в Україні? Всі позитивно-конструктивні елементи української науки „тут" і „там", ідеалісти, яким перемога української наукової, перш за все історичної правди й взагалі нашої справи ближча від нашого особистого „я", мусять взятися за руки в символічному, живому ланцюгу підіймання традиційної з Визвольних Змагань нашої Червоної Калини при спільних зусиллях над розвитком нашої науки як духової зброї народу на барикадах змагань за його краще майбутнє „у народів вольних колі".

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Спортова програма Українського Фестивалю

Як і в минулих роках, у рамках цьогорічного Українського Фестивалю в Голмделі, Ню Джерзі, відбудеться дуже популярна спортова програма, що включає два дружні турніри з футболу і відбиванки. Змагання футбольного турніру, в якому змагатимуться 6 українських і американських дружин, розпічнуться в 9-ій годині ранку. На початку ігри проходитимуть у двох рівнорядних підгрупах, після яких відбудуться фінальні зустрічі й індивідуальні трофеї Фестивалю.

Спеціяльними трофеями будуть відзначені найкращий снайпер та воротар турніру. У відбиванковому турнірі братимуть участь 5 українських і американських дружин, що змагатимуться круговою системою по два сети. Три найкращі дружини, що займуть перші місця в кінцевому показнику табелі ігор, будуть нагороджені відповідними фестивальними трофеями, як теж найкраща змагунка та найкраща стиначка турніру.

УСК Ню Йорк — Галсон Веллі СК — 3:0

В неділю, 13-го травня, наша перша дружина приймала у себе вдома на площі МкКаран парку футболістів клюбу Гадсон Веллі. В цій зустрічі за чемпіонат III-ої дивізії Космополітальної ліґи наші футболісти мали значну технічну перевагу, завдяки якій вже в першій половині вели 2:0, що його здобули Сантос в 15-ій і Сільва в 25-ій хвилинах. Після перерви дружина УСК-у дещо знизила темп і все таки створила кілька критичних моментів під воротами суперників, в одній з яких Коваленко в 53-ій хвилині встановив вислід зустрічі 3:0. Після тієї перемоги УСК зрівнявся з лідером дивізії „Іберією" маючи на своєму конті 19 точок, але має кращі можливості на чемпіона, завдяки меншій кількості втрачених точок.

Друга дружина відбула зустріч з клюбом Сільвер Лейк, яка закінчилася вислідом 0:0. Ця наша дружина має теж добрі можливості закінчити сезон на першому місці, маючи досі на своєму конті 20 точок, на одну менше від лідера „Мангатан Кікерс".

С. К.

УСВТ „Ч. Січ" — „Краковія" СК — 0:0

Ці відплатні змагання за чемпіонат І-ої дивізії Ґарден Стейт Ліґи, відбувся в неділю, 13-го травня, на площі Фарчерс Ґров в Юніон. Звітова зустріч пройшла між дощовими зливами, що частинно захопили й саму гру. Мокре грище краще сприяло нашим футболістам, які цим разом цілком успішно нівечили продумані акції технічно заавансованих напасників „Краковії". В кольках випадках дописався отчайдушністю теж молодий воротар нашої дружини Тарас Науменко. На другому кінці площі воротар польської дружини не мав особливих труднощів в ліквідації м'ячів, що їх спрямовували в напрямі воріт „Краковії" Гофман, В. Науменко і Ф. Наполі. Вислід 0:0 треба уважати за справедливий для обидвох дружин і зваживши добірний склад „Краковії", цілком успішний для „Ч. Січі". До закінчення сезону „Ч. Січі" залишилося ще два залеглих змагання за чемпіонат І-ої дивізії з польським клюбом „Вісла" і „Карні Скатс". Після цього наші футболісти візьмуть участь в турнірі Українського Фестивалю (9-го червня), далі у великому футбольному турнірі на оселі „Верховина" (1-го липня), а після того розпічнуться ігри літнього турніру ДАБ, що проходитимуть у п'ятниці вечорами на площі Фарчерс Ґров в Юніоні.

(от)

Українські футболісти здобули кубок СССР

В середу, 2-го травня на Центральному стадіоні в Москві відбувся фінал за Кубок СССР, до якого дійшли київські футболісти з клюбу „Динамо" і московські з клюбу „Локомотив". В цій фінальній зустрічі українські футболісти вповні домінували і остаточно перемогли господарів високим вислідом 6:1. До перерви кияни вели 3:0, що його здобули Михайличенко, Рац і Саленко. Після відпочинку Саленко черговими двома ґолями встановив свій перший в складі київської дружини „гет трик", підніс вислід до 5:0. В 52-ій хвилині Мелешкін здобув почесного ґоля для „Локомотива". Кінцевий вислід 6:1 встановив Литовченко. Крім згаданих стрільців в складі київської дружини виступали Чанов, Шматоваленко, Цвейба, Кузнєцов, Дем'яненко, Баль, Протасов, Заєць і Ковалець. В минулому році тією чашею володіли Дніпропетровське „Дніпро".

Майже в повному складі ця київська дружина буде репрезентувати футбол СССР на світовому чемпіонаті, що розпочинається 8-го червня ц. р. в Італії. В зв'язку з цим чемпіонатом в офіційній пресі в Україні появилося багато листів, в яких українські симпатики футболу з обуренням запитують, чому українські футболісти не можуть репрезентувати на міжнародній арені свою Батьківщину, Україну. Такий запит теж вислав до газети „Нюз фром Юкрейн" Петро Маслій з Великобританії. Цей лист і відповідь на нього голови Федерації Футболу України малороса Миколи Фоміних передрукувала київська „Спортивна газета" в числі з 28 квітня 1990.

Лист Маслія: „Чому радянська футбольна асоціяція не виставляє, як мінімум, три національні збірні в попередній турнір чемпіонату світу, як це робить Великобританія, виставляючи Англію, Шотляндію, Північну Ірляндію та Уелс? Такі республіки в СРСР як Україна і Білорусія, представлені в ООН. Всі підстави виставляти свої команди. Таким чином шанси на перемогу підвищуються втричі. Так у чому причина, чому це не робиться? Можна було заявити ці команди на чемпіонат Европи 1992 року. Але у вас лише одна команда. На відміну від Німеччини, де їх дві, й Великобританії — чотири... Хіба не дивно, що такі маленькі країни, як Мальта, Кіпр, Люксембург, Албанія, Сан-Маріно беруть участь у розиграшах, а Україна — ні?

Відповідь малороса Фоміних: „Перш ніж відповісти, я хочу задати своє власне запитання: навіщо нам входити в міжнародні футбольні організації? Ніхто не наважиться відповісти. Я зроблю це сам. Нам зовсім не потрібно. Ми повністю задоволені тим що маємо. Україна представлена на міжнародній арені щонайменше двома командами — „Динамо" (Київ) і „Дніпро" Дніпропетровськ. Часом „Шахтар" і „Металіст" можуть також виступати. Ми не втрачаємо надії, що й „Чорноморець" ще скаже своє слово. Один з моїх аргументів проти індивідуального представництва України в міжнародних футбольних організаціях: під час виступів українських команд у першості СРСР вони набувають необхідного досвіду і підвищують свою майстерність до того рівня, який необхідний для участі в міжнародних офіційних турнірах".

Малорос Фоміних хіба не „валяє дурака"... Україна вже довгі роки домінує в СССР в цьому спорті і зовсім не потребує цього „досвіду", про який згадує цей футбольний галапас. Усім футболістам і симпатикам футболу в Україні відомо, що Фоміних насаджений на цю „теплу" посаду голови Федерації Футболу України російськими шовіністами саме для того, щоб не допустити збірну України на міжнародну арену.

(от)

ВІСТІ З БРАЗИЛІЇ

На запрошення проф. Володимира Кульчинського від Паранського Федерального Університету в Куритибі прибув до Бразилії директор Канадсько-Українських Студій із Едмонтону проф. Богдан Кравченко. Ціль його приїзду, було побачити розвиток курсу українознавства в цій країні при Федеральному університеті.

28-го березня після Святої Літургії в приміщенні Парафіяльної Залі УКЦ Різдва Божої Матері в Куритибі відбувся його вечірній виступ перед громадянством.

Маріян Чайковський — голова Української Центральної Репрезентації відкрив цей вечір, привітав достойного гостя та попросив його до слова. У своїй промові проф. Кравченко говорив про сучасний стан української мови в Канаді та про нові події на Україні. Сказав також, що на Україні створено Народний Рух, організація, яка бореться за те, щоб на Україні українська мова була офіційною, яка керується демократичними засадами й мирним шляхом старається піднести економіку України і життєвий рівень українського народу. Сказав, що вся допомога українців із Південної Америки є скерована до рідного краю, особливо для жертв Чорнобиля. Він також звернув увагу на те, що тепер Україна потребує матеріяльної допомоги, пропонував, щоб із Бразилії також висилати книжки. Багато людей зголосилось до запитів. Їх цікавили різні справи українського національного життя на Батьківщині. На всі запити доповідач давав відповідь.

КНИЖКА „УКРАЇНЦІ У БРАЗИЛІЇ"

Для вшанування сторіччя приїзду перших іміґрантів до Бразилії, група українських студентів із Куритиби вирішила видати пропам'ятну книжку „Українці у Бразилії", яка має появитись у листопаді цього року. Цей маріял зібрали й упорядкували студенти: Корнелій Шмулик, Тарас Гнатенко й Андрій Калабай. Ця книжка має 60 сторінок та обіймає: історію країни, довідки про діяльність української громади, спогади одиноких авторів та із іміґраційного життя. Також у цій книжці описується про церковне й релігійне життя у найголовніших містах, де є українське поселення, про окремих людей й родин, які завдяки своїм здібностям й талантові зайняли високі пости серед бразилійського середовища, й також із культурного життя: маляр Михайло Бакун, скульптор Оксана Нарожняк, поетеса Олена Колодій та інші. Така книжка буде доступним матеріялом для наступних поколінь та дослідників іміґрацій у Бразилії.

За інформаціями можна звертатись на таку адресу: Cornelio Szmulik, Caixa Postal 278, 80.001 Curitiba — Pr Brasil.